

*Lienee kirjoitettu 1950-luvulla
Saatu Yrjö Riin kerkeältä*

Pekka Kyöttinen kertoo: Grigorieffin-suvun historiaa
Yrjö Riionheimon haastattelu ja hänen muistiinpanonsa.

Repolan pitäjän Lusman kylässä syntyi vuonna 1830 tai -31 Riiko-niminen mies, isänsä ainoa poika, josta kehittyi voimiltaan ja ruumiinrakenteeltaan vahva mies. Hänelle syntyi vuonna 1860 poika Pekka ja seitsemän tyttäätä, jotka sitten menivät naimisiin Iivana Höttöselle Lentiiran kylään, Teppana Leskiselä Kiimanvaaraan ja leskeksi jouduttuaan Tuomahalle Kolvajärvelle, Karottiselä Vuokkiniemelle, Petteri Tsermille Tuulivaaraan, Timo Mauraselle Koroppiin ja Kormilaiselle Kovasjärvelle, Ivan Marttiselle Solkankylään. Ukko Riiko oli kova kaskan kaataja ja ahkera kalastaja, niin että talo vaurastui hänen elämänsä aikana ja hän sai maanviljelyksestä ensimmäisen palkinnon, kultamitalin, lääninhallitukselta. Hän kuoli noin 80 vuoden vanhana.

Pekasta tuli isänsä veroinen yrittämään maanviljelystä ja kalastusta ja lisäksi hänestä tuli huomattava kauppias, varsinkin metsäeläinten nahkoja ja lintuja hän välitti huomattavat määrät. Olipa aikoja, jolloin hän hallitsi melkein kokonaan tämän kaupan Pohjois-Karjalassa ja tuotteet myi aina Sungussa tai Pietarissa, missä kulloinkin oli hinnat sopivat. Sitten tälle Pekalle syntyi aluksi usieta tyttäriä ja vasta vuonna 1869 syntyi poika Grigor. Sitten Pekka, Juho, Feodor ja Nikolai ja tyttäret Aleksandra, Ida, Nasti ja Anna. Ukko Riion Pekka, millä nimellä hänet tunnettiin koko Suomessa ja osassa Venäjää, kun oli ahkera kalamies ja kalamatkat olivat pitkiä. Ukko osti pienen laivan lankonsa Tsermin Petterin kanssa, mutta syystä, jota emme tunne, Riion Pekka lunasti sitten laivan kokonaan omakseen 1885 ja ajelisillä kuolemaansa asti Tuulijärven selkiä. Hän kuoli 1909 Lusmassa, Tsermin Petteri kuoli 1890. Hänen sisarensa muka talletti Riion Pekalle huomattavan rahasumman ja jonkun ajan kuluttua rupesi sitä takaisin perimään. Mutta Riion Pekka kieltäytyi koskaan saaneensa sisareltaan rahoja ja sittä sukeutui ikävä juttu, jossa käytettiin monta kymmentä todistajaa. Sisar sai kaksi todistajaa, jotka todistivat nähneensä rahojen annon ja Riion Pekka tuomittiin summa maksamaan ja sen lisäksi useiksi kuukausiksi linnaan. Todistajat, jotka olivat läsnä samaan aikaan kun ne, jotka sanoivat nähneensä rajojen annon, eivät nähneet ja ehkä vastapuoli osti rahalla. On vaikea sanoa mitään.

Riion Pekka oli erittäin vieraanvarainen ja Suomi-ystävällinen niin, että suomalaiset retkeilijät mielellään riensivät hänen vieraanvaraiseen taloon. Muun muassa Kuopion kuvernööri Amonoff, Juhani Aho ja monet muut viettivät hauskoja hetkiä Riion Pekan kotona. Riion Pekka oli naimissa Marppa Riikosen kanssa, joka oli syntynyt Koropin kylässä. Vaimo kuoli 99-vuoden vanhana vuonna 1929 Lehmassa tyttärensä Nastin luona.

Grigori-poika lähetettiin toisella vuosikymmenellä ollessan Pietariin Miininin kauppaliikkeeseen juoksupojaksi ja oppimaan kirjoitus- sekä lukutaitoa, kun paikkakunnalla ei sellaista mahdollisuutta ollut. Palveltuaan kymmenkunnan vuotta liikkeessä hän pääsi vanhemmaksi myyjäksi. Opittuaan hyvän kirjoitus ja lukutaidon, silloin isä perusti hänelle kauppaliikkeen Repolan kirkolle. Vanhimpana pojista hänen ei tarvinnut suorittaa sotapalvelusta. Mutta Grigorista oli tämä liikepaikka liian hiljainen ja pieni ja hän halusi ja saikin ukon suostumaan siihen, että liike perustettiin Joensuuhun vuoden 1890 paikkeilla (vuonna 1892 hänen perusti sekatavaraliikkeen, joka meni konkurssiin vuonna 1896, ilmeisesti tulipalon seurauksena. Vuonna 1893 hän perusti räätäli liikkeen, joka loppui myös vuonna 1896. Heikki Tarma) kun hän oli mennyt naimisiin Klaudia Samulisen kanssa Rukajärven Zolmosta. Joitakin vuosia liikettä harjoitettuaan sattui onnettomuus: kauppatalo varastoineen paloi poroksi ja ellei äiti oman elämänsä uhalla olisi tunkeutunut palavaan huoneeseen, olisi Vikke poika jäänyt liekkeihin. Isä ei ollut silloin kotona.

Yrjö Riionheimon huonosta kopiosta kirjoittanut Heikki Tarma.